

Ókori zsidó történelem I: A kezdetektől az arab hódításig

2014/15 tavaszi félév

csütörtökönként 10:00-11:30

Az előadás a Hebraisztika tanszék által szervezett Zsidó történelem sorozat első része, amely Izrael kezdeteitől a késő antikvitás végéig tekinti át a bibliai Izrael és a zsidóság történetét. A tárgyalt időszak három részre oszlik, a tematika ezt a korszakolást követi. A bibliai kor a kezdetektől a királyok korán át a babilóni fogság végéig terjed (i.e. 6. sz.); a második templom kora a perzsa fennhatóság, a hellénisztikus királyságok, a hasmóneus állam és a római uralom kezdeti időszakát foglalja magában a szentély lerombolásáig (i.sz. 70); a késő ókor pedig egyfelől a római majd bizánci birodalomban, másfelől a pártus majd szászánida Perzsiában élő zsidó közösségek történetét tárgyalja. Az egyes korszakokat azok szakértői mutatják be, a kronológiai sorrendet részben az ő elérhetőségük határozta meg. A vizsgára az előadásokon elhangzottakon kívül az alább megadott kötelező irodalomból kell készülni.

koordinálja: Buzási Gábor

Tematika:

I. Bevezető

1. **Bevezető** (BUZÁSI Gábor, VÉR Ádám) - febr. 12.

II. Késő ókor

2. **A szentföldi zsidóság a Templom pusztulásától a 2. század végéig** (TURÁN Tamás) - febr. 19.
3. **A szentföldi zsidóság a késő római korban és Bizáncban** (TURÁN Tamás) - febr. 26.
4. **A diaszpóra zsidósága a késő ókorban** (TURÁN Tamás) - márc. 5.

Kötelező olvasmány a három késő ókori előadáshoz:

S. Safrai, "The Era of the Mishnah and the Talmud (70-640)", in: H. H. Ben Sasson (ed.), *The History of the Jewish People*, London, 1976 [61.Ben.1.], 307-382.

III. Bibliai kor

5. **Izrael kezdetei** (VÉR Ádám) - márc. 12.

Kötelező olvasmány:

- Karasszon I., *Izrael története. A kezdetektől Bar-Kochbáig*, Budapest: Új Mandátum, 2009 (Kréne 10) [61.2.Kar.3.], 13–80.
- Komoróczy G., „Államtörténetek: az ókori Kelet és a Biblia világából”, in: Uő., *Meddig él egy nemzet. A nemzet történeti látószöve*, Pozsony: Kalligram, 2011 [29. Kom.5.], 87–106.

6. **Izrael szomszédai: Fönícia, Arám, Moáb, Edom, Ammon** (BIRÓ Tamás) - márc. 19.

Kötelező olvasmány:

- J. Kaltner – S. L. McKenzie (eds.), *Beyond Babel: A Handbook for Biblical Hebrew and Related Languages*, Atlanta: SBL, 2002 [11.1.Kal.1.], pp. 1-11, 43-45, 50 (alja)-57, 93-99, 207-208, 212-

7. **A királyság kora** (VÉR Ádám) - márc. 26.

Kötelező olvasmány:

- Karasszon I., *Izrael története*, 2009 (ld. fent), 80–111.
- J. M. Miller – J. H. Hayes, *Az ókori Izrael és Júda története*. (ford. Erdős Á.), Piliscsaba: Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, 2003 (Studia Orientalia 3) [61.2.Hay.2.], 207–396.

8. **A babilóni fogság** (VÉR Ádám) - ápr. 9.

Kötelező olvasmány:

- Karasszon I., *Izrael története*, 2009 (ld. fent), 113–142.
- Komoróczy G., „A babilóni fogság”, in: Uő. *Bezárkózás a nemzeti hagyományba. Az értelmiség felelőssége az ókori Keleten*. Budapest: Osiris, 1995 [29.Kom.2./3.], 210–278.

IV. A Második Templom kora9. **A perzsa kor** (i.e. 539-333) (BUZÁSI Gábor) - ápr. 16.

Kötelező olvasmány:

- P. Ackroyd, “The Jewish Community in Palestine in the Persian Period”, pp. 130-161, in: W. D. Davies, – L. Finkelstein (eds.), *The Cambridge History of Judaism*, vol. I: Introduction; The Persian Period, Cambridge, 1984 [06.CHJ.1.].
- E. Stern, “The Persian Empire and the political and social history of Palestine in the Persian period”, pp. 70-87 in: W. D. Davies, – L. Finkelstein (eds.), *The Cambridge History of Judaism I*, 1984 (ld. fent)

10. **A hellénisztikus kor** (i.e. 333 - 175) (BUZÁSI Gábor) - ápr. 23.

Kötelező olvasmány:

- J. H. Hayes – S. R. Mandell, *The Jewish People in Classical Antiquity: From Alexander to Bar Kochba*, Louisville: Westminster John Knox Press, 1998 [61.2.3.Hay.1.], pp. 13-59 („The Jewish Community under Ptolemaic and Seleucid Rule”).
- vagy: P. Schäfer, *The History of the Jews in the Greco-Roman World: The Jews of Palestine from Alexander the Great to the Arab Conquest*, London – New York, 2003 [61.2.3.Sch.7.], pp. 1-63.

11. **A hasmóneus kor** (i.e. 175 – 63) (BUZÁSI Gábor) - ápr. 29.

Kötelező olvasmány:

- J. H. Hayes – S. R. Mandell, *The Jewish People in Classical Antiquity*, 1998 (ld. fent), pp. 60-100 („The Hasmoneans”).

12. **A római fennhatóság és a zsidó háború** (i.e. 63 – i.sz. 70) (BUZÁSI Gábor) - máj. 7.

Kötelező olvasmány:

- P. Schäfer, *The History of the Jews in the Greco-Roman World*, 2003 (ld. fent), pp. 81-130.